

ВАСИЛЬ МИСИК ЯК ІНТЕРПРЕТАТОР СОНЕТА ДЖОНА КІТСА «WHEN I HAVE FEARS THAT I MAY CEASE TO BE»

Гриців Н.М.

Львівський національний університет імені Івана Франка

Статтю присвячено аналізу сонета Дж. Кітса «When I have fears that I may cease to be» у перекладі В. Мисика. Досліджено теоретичні питання філологічного аналізу поетичного тексту в межах сучасного перекладознавства. Запропоновано стислий огляд явища мовної естетики з проєкцією на аналіз поетичного мовлення Дж. Кітса з наміром з'ясувати перекладацькі методи для всебічного відтворення у перекладі поетичних образів першотвору. Проведено умовну лінію між двома творчими початками В. Мисика – як перекладача цього сонета і як поета, що художньо переосмислив ціннісні орієнтири цього твору, з подальшим вираженням в оригінальній творчості. Визначено, що, у цьому випадку, світоглядно-естетична концепція В. Мисика як перекладача має текстоцентричний орієнтир.

Ключові слова: художній переклад, функціонально-естетична система, поетичне світобачення автора, поетична творчість перекладача, світоглядно-естетична концепція перекладача, В. Мисик.

Постановка проблеми. З погляду ХХІ ст. стає очевидним, що своїми здобутками в українській художній переклад В. Мисик (24.07.1907 – 3.03.1983) – знавець понад десятка мов світу, перекладач неабиякої наукової та художньої ерудиції – зробив вагомий внесок у розвиток культурно-просвітницької діяльності українського літературного запити, зокрема ХХ ст., та зумів задовольнити горизонт сподівання читача – кожен його вірш відкриває перед читачем нові естетичні обрії. Естетичне чуття і компетенція В. Мисика вагомим чином сприяли творенню української культурної універсальності, що підтверджує огляд конкретних поетичних форм, удосконалених чи уведених ним до української літератури (балада, бейт, елегія, епіграма, газель, ідилія, касида, кита, ода, пісня, поема, рубаї, сонет; у меншості – бармак, східний дастан) та літературних жанрів (поезія, художня проза, драма, авторська байка). У розвідці маємо намір з'ясувати чи наявні взаємопереходи й взаємопроникнення естетичного досвіду В. Мисика як перекладача і як поета на рівні ідейної образності творів. Звідси, мета дослідження – розкрити сутність світоглядно-естетичної концепції В. Мисика як інтерпретатора сонета Дж. Кітса «When I have fears that I may cease to be» шляхом систематизування та наукового комплексного осмислення його перекладного слова. Щоб концептуально цілісно представити В. Мисика як творчу особистість належить пов'язати його естетику та поетику як перекладача, з теоретичними напрацюваннями перекладознавства щодо явища мовної естетики та екстраповувати їх на аналіз його оригінального вірша.

Виклад основного матеріалу в загальному зв'язку з результатами останніх досліджень і публікацій з обраної теми. При філологічному аналізі поетичного тексту, макроструктуру цього тексту як функціонально-естетичної системи доречно виявляти у єдності трьох макрокомпонентів: культурного, мовного та естетичного. Відповідно, культурний макрокомпонент має на меті охопити поетологічну інформацію про поетичний текст, з увагою до хронологічних, біографічних, географічних, соціальних та інших чинників; мовний – розділено на паралінгвістичний (графічний, ритмічний, інтонаційний, просодичний) та власне мовний (фонетичний, словотворчий, лексичний, синтаксичний) мікрокомпоненти; індивідуально-авторські й об'єктивні естетичні і функціональні особливості поетичного тексту тут співвіднесено з ідіостилем, методом, напрямком, школою [4, с. 86]. Наголошено на нероздільності культурного та естетичного макрокомпонентів поетичного тексту, аргументуючи це тим, що категорії естетики, як видові, інтегровано

у культуропростір [там само, с. 87]. Щобільше, поглиблюючи вивчення мовної особистості Ю. Караулова, Ю. Каразін пропонує поняття «текстова особистість», що на наш погляд, є цілком умотивованим – справді, у площині художнього перекладу, мовну особистість перекладача найчастіше «вміщено» в параметри тексту-джерела [там само].

Аналіз перекладознавчий може (і повинен) включати ще один компонент: характеристику цільового тексту з погляду лексико-фразеологічного багатства та експресивного синтаксису. Адже щоб текст перекладений став надбанням цільової мови, він повинен не лише адекватно відтворювати оригінал на всіх рівнях, а й збагачувати цільову мову, звучати мелодійно, естетично.

Для В. Мисика, який поділяв неокласичний підхід до перекладу поезії, саме текст-джерело визначав його майбутню перекладацьку стратегію. За цю особливість, перекладацький принцип В. Мисика визначають джерелоцентричність [11]. Такий текстоцентричний орієнтир у художньому перекладі особливо чітко підкреслив Г. Майфет у рецензії «Василь Мисик – перекладач Кітса», який стверджує, що «переклад – автономний літературний жанр, суть якого – в найсуворіших рамках, що їх свідомо обирає перекладач: *ці рамки – оригінал* (курсив наш – Н. Г.), що його всебічне відтворення й поставлено за мету» [8].

На прагненні В. Мисика всесторонньо відтворювати першоджерела наголошував і В. Коптілов у рецензії на рукопис «Вибраного» Дж. Кітса; даючи його перекладам загальну оцінку, В. Коптілов доходить висновку, що «майже всі переклади В. Мисика заслуговують найвищої оцінки як з погляду відтворення змісту й стилю оригіналів, так і з погляду мовного: вони написані точною, легкою, невимусовною мовою – афористичною в сонетах і мелодійною в піснях» [7]. Очевидно, В. Мисик при перекладі найперше мислив категоріями первинного тексту.

Слідуючи за накресленою Ю. Каразіним схемою, спробуємо виявити лінгвостилістичні, лінгвокогнітивні та функціонально-прагматичні характеристики поетичного дискурсу Дж. Кітса крізь призму доби англійського романтизму та з'ясувати і окреслити поетапну процедуру процесу перекладу з рецептивно-аналітичної та продуктивно-синтетичної перспективи перекладача. Іншими словами, говоримо про особливості внутрішньотекстової організації ідейно-образної канви і, що найважливіше, їх сприйняття, осягнення цільовим читачем.

З погляду середовища приймаючої культурної полісистеми, коли В. Мисик виконав переклад ана-

лізованого сонета, доречно подати цитату Бориса Тена з серії інтерв'ю, що його вів А. Перепада «Десята муза», у якому перекладач античної творчості ділиться роздумами стосовно того, що «розмах перекладацької справи на Україні, її масштаби стоять у прямому зв'язку із загальним культурним зростанням українського читача та попитом на перекладну літературу», та додає: «виходячи з принципів школи художнього перекладу, перекладач повинен не тільки досконало знати обидві мови, над якими він працює, вивчати не тільки всю творчість перекладеного автора, але й взагалі літературу його країни і саму країну, відповідну епоху, історичні і побутові реалії, тобто всю сукупність життя, хоч би й лише частково відбитого в даному творі. Щоб вступити в творче суперництво з перекладуваним автором, щоб переклад читався як оригінальний твір, перекладачеві, крім широкої ерудиції, потрібен літературний хист» [1, с. 1060-1061], тобто перекладач повинен намагатися максимально розширювати горизонти оригінального твору з позиції рецептивно-аналітичної та продуктивно-синтетичної перспективи перекладача.

Спираючись на схожу концепцію діалогу, Д. Робінсон зосереджується на процесі перекладу, який розуміє як полілог перекладача з автором з одного боку, і читачем, з іншого, з особливою увагою до діалогічного підходу до перекладацької діяльності. Науковець обґрунтовує засади власної теорії перекладу таким чином, що у «герменевтичному діалозі з автором першотвору» перекладач постійно піддає оригінал зміні, тому важко стверджувати, що перекладач створює стійкий зразок співвідношення один-до-одного, чи еквівалентності, між текстом-джерелом і цільовим текстом. Д. Робінсон вважає таку модель малоімовірною (неможливою), тому висуває гіпотезу, що «слід визнати і, контекстуально, заохотити поетичну творчість перекладача» [17, с. 15].

У цьому контексті, поетична творчість перекладача у розумінні Д. Робінсона суголосна накресленим орієнтирам Ю. Каразіна щодо естетичного макрокompонента у макроструктурі поетичного тексту як функціонально-естетичної системи.

Якщо спроектувати ці вихідні положення на переклад, і, услід за В. Коптіловим, розглядати художній переклад як «відображення думок і почуттів автора прозового або віршового першотвору за допомогою іншої мови, перетворення його образів у матеріал іншої мови, з усвідомленням того, що «переклад – це явище насамперед естетичне» [6, с. 3], то можна зробити висновок, що одне з переважаючих завдань перекладача полягає у відтворенні цілісної концепції автора, його *поетичного світобачення*, де світобачення як категорія когнітивна, набуває зримих рис, тобто ословеснюється через *поетичний образ*, який становить своєрідну органічну єдність в межах семантичного континууму, а множинність цих образів становлять образну систему оригіналу/лів.

Зважаємо й на те, що – як слушно зауважує Р. Зорівчак, – «варто ставити питання не лише про ступінь відтворення загального змісту твору, його ідей, його макрообразів, а й стилістичних своєрідностей окремих мікрообразів, особливостей художнього синтаксису, авторського образного світу» [3, с. 159]. Відповідно, спробуємо представити творчість Дж. Кітса у тлумаченні В. Мисика у макроструктурному ракурсі та на рівні окремого поетичного образу.

Отож, Дж. Кітс (1795–1821) – представник молодого покоління романтиків, що зосереджується на пошуках гармонії у відношеннях людини з при-

родою, творчі плоди якого достойно оцінено лише з відстані часу. Зазнавши нищівної критики від сучасників (виняток становлять останні роки його життя і творчості), Дж. Кітс як поет пізніше посів чільне місце у скарбівні всесвітньої літератури.

На думку літературознавців, Дж. Кітс вирізняється серед романтиків неординарністю та новаторством найперше через відхід від «божовності» (якій слідував у поезії Дж. Мільтон і В. Вордсворд) та «орфізму» (характерного для П. Б. Шеллі). Як висловився Г. Блум, поезія Дж. Кітса – це «найоригінальніше поетичне розв'язання людської дилеми» [13, с. 520]. У каскадах символів, алегорій, ускладнених філософських метафор поет шукає діалогу з природою, людьми, світом, самим собою [16, с. 659-669].

Дж. Кітс як поет та як особистість імпонували В. Мисикові, він уважав його надзвичайно ерудованим поетом, новатором, митцем, котрий кидав виклик утвердженню нормам – це прочитується в передмові до збірки поезій Дж. Кітса [5, с. 9]. У цій же передмові В. Мисик чітко характеризує поетичну манеру англійського поета: перша збірка 1817 р. – це етап формування його яскравої образності, до шекспірівської предметності» [там само, с. 13]; в останній книзі, що вийшла друком у середині 1820 р., «Кітс показав себе зрілим майстром слова, новатором, що сміливо пускається в «недосліджені моря поезії». Від оспівування світової гармонії, земних утіх, античної старовини, коли завдання поета бачилось йому тільки у відтворенні краси на радість людям, він піднімається тепер до усвідомлення громадянської відповідальності поета до злиття його з усіма стражданнями людства, до апофеозу знання», додаючи: «збагачується реалістична змістовність його слова, ясніше проступає матеріальність його образів, органічно чужа містичним прозрінням старшого покоління романтиків» [5, с. 15].

Висловлюючись метафорично, можемо говорити, що громадянська відповідальність Дж. Кітса як поета у розумінні В. Мисика і відповідальність В. Мисика як перекладача його поезії українською мовою – це два потужні осердя, на яких розгорнуто колосальне сплетіння поетичного, естетичного, духовного і культурного самовираження творчого начала. Саме це зіставлення надихне В. Мисика на власну ремінісценцію «Кітс» [10, с. 282].

Над перекладами творів Дж. Кітса В. Мисик почав працювати з кількох причин: (а) з позиції національно-культурного контексту для вдоволення культурного запиту; (б) на власне вдоволення.

У творчості Дж. Кітса надавав перевагу ліричній формі сонета, які у нього відзначаються простотою та легкістю текстури, яку автор забезпечує завдяки своїй майстерності мовного віртуоза.

Поетичне мовлення характеризує своєрідність певного літературного напрямку, так, романтизму притаманні – за твердженням Д. Лоджа – *експресивна поетика та культ особистості*. Поети періоду романтизму цільово змагалися зі своїми визначними попередниками і сміливо експериментували з поетичною мовою, віршованою формою, просодією, та конструкцією, тобто візерунком, дизайном вірша [14, с. 13]. Всі працювали в єдиному руслі «the glory of the imperfect», де на загальному тлі рельєфно вирізнявся конфлікт непримиренності первинних людських бажань, ключове втілення яких знаходимо у сонеті *When I have fears that I may cease to be*. Відтворення цих особливостей засобами іншої мови вимагало від перекладача системного прочитання оригінального твору в конкретно-логіко-смісловому асоціативному розвитку ідей автора. Звернімося до сонета:

When I have fears that I may cease to be
Before my pen has glean'd my teeming brain,
 Before high-piled books, in charactry,
 Hold like **rich garners the full-ripen'd grain;**

When I behold, upon *the night's starr'd face,*
 Huge cloudy symbols of a high romance,
 And think that I may never live to trace
 Their shadows, with the magic hand of chance;

And when I feel, fair creature of an hour!
 That I shall never look upon thee more,
 Never have relish in the fairy power
 Of unreflecting love! – then on the shore
 Of the wide world I stand alone, and think
Till Love and Fame to nothingness do sink
 [19, с. 804].

Як здумаю...

Як здумаю, що можу відійти,
Не вижавши пером свій плідний мозок,
 Не склавши урожай в книжки й листи,
Як зерно, що в амбар несуть з повозок;

Коли дивлюсь, як знаки вогняні
 У небі півночі встають жадано,
 І раптом здумаю, що їх мені
 Рукою випадку схопить не дано;

Коли помислю, вродо нетривка,
 Що я на тебе більш не подивлюсь
 Безумними очима юнака, –
 Тоді спиняюсь, думаю, томлюся,
 Аж поки перед поглядом моїм
Любов і Слава пропадуть, як дим [5, с. 94].

Ліричний вірш, написаний у 1818 за типом Шекспірівського сонета. Сонет *When I have fears that I may cease to be* – це своєрідна кульмінація світоглядних тем Дж. Кітса: слава, любов, час. В ньому Дж. Кітс розкриває два змістові прошарки – висловлює страх, що покине світ молодим (рядки 1-12). З 1-по 8 рядки автор висловлює занепокоєння, що не встигне повною мірою розкритися як поет. В рядках 9-12 говорить про страх втрати коханої. Однак, розвіює ці побоювання в завершальних рядках (13-14), запевняючи, що любов і слава – поняття гіперболізовані.

Перше занепокоєння Дж. Кітса передає образом жнив, збиранням врожаю, і підсилює їх алітерованими лексемами *glean'd*, *garners*, *full-ripen'd grain*, *de: glean'd* – це імплікація на терпеливе, трудомістке, клопітке збирання; *garners* – сховище, житниця, комора; *full-ripen'd grain* – дозріле зерно. Метафора збирання врожаю побудована на художньому парадоксі, оскільки Кітс є і нивою – його *уява* наче зерно, яке слід зібрати і він, тобто Кітс – жнець, збирач врожаю. У другій строфі Дж. Кітс ділиться баченням світу як матерії, яку він може перетворити в поезію своєю магічною рукою (*magic hand of chance*), його робоча матерія – це краса природи (*the night's starr'd face*), підкріплена деталізацією (*huge cloudy symbols*). Чотиривірш 9-12 рядків, де Дж. Кітс говорить про кохання, візуально підсилює думку про швидкоплинність часу. Окрім семантичного наповнення рядків, застосовано «метод декомпресії», де замість чотирьох рядків традиційного Шекспірівського сонета, знаходимо три з половиною.

Міркування автора про час підсилені повтором *when* на початку 1-го та 2 го чотиривіршів. Щодо

¹ Довідка: англійський поет Дж. Кітс помер у Римі (Італія) 23 лютого 1821 р. у юному 26-ти річному віці.

перекладу, то В. Мисик спирається на техніку поетичної парафрази (описовий зворот), зберігаючи якнайбільше поетичних і смислових деталей першотвору, зі зверненням, так би мовити, до «особової проекції» вірша. Саме на цьому акцентує дослідник когнітивної поетики П. Стоквелл [18, с. 146-147]. Він ставить питання про «учасників дискурсивних світів» цього вірша: чи це Дж. Кітс і його власні побоювання, чи це його «поетична особистість» екстраполює закодовані переживання для подальшої інтерпретації читача. Таку двозначність слід враховувати при перекладі.

Щодо Дж. Кітса як «поетичної особистості», тобто як поета, що свідомо створює віддалену від себе художню дійсність, то у перекладі вірша *When I have fears that I may cease to be*, В. Мисик словесно це представив у першій строфі. Виняткової виразності поезії Дж. Кітса надають образи, побудовані на несподіваних асоціаціях та зображальних новаціях: *Before my pen has glean'd my teeming brain, / Before high-piled books, in charactry, / Hold like rich garners the full-ripen'd grain*. У вдалому перекладі В. Мисика ці рядки відтворено так: *Не вижавши пером свій плідний мозок, / Не склавши урожай в книжки й листи / Як зерно, що в амбар несуть з повозок*. У цих рядках перекладу, з особливою повнотою розкривається намір «поетичної особистості» Дж. Кітса апелювати до творчого ества. Наскрізною ідеєю сонета є сприйняття людської уяви через метафоричну призму «жнив». Поет не мислить категоріями звичайних людей, а намагається подолати рамки буденного світосприйняття. Ці поетичні рядки жодною мірою не суб'єктивовано крізь призму художнього тексту, ні в оригіналі, ні в перекладі. На особовий займенник «я» може опиратися як автор оригінальних рядків, так і їх читач.

Іншу ідею – ідею того, що сонет *When I have fears that I may cease to be* передає внутрішні переживання Дж. Кітса лексично зафіксовано у перекладі у рядках: *Коли помислю, вродо нетривка, / Що я на тебе більш не подивлюсь / Безумними очима юнака*. У першотворі використано особовий займенник, що забезпечує оповідь від першої особи, однак, не зазначено конкретних просторових, часових чи вікових особливостей, що вказали б на Дж. Кітса. Співпереживаючи поетові, В. Мисик, поперше, конкретизує вікові особливості Дж. Кітса (*очима юнака*¹; сполука відсутня в оригіналі), по-друге, продовжує своєрідний діалог у власних поетичних рядках, що їх представив у формі сонету:

Хто визначив, о небо, міру муки
 Цій пристрасній душі? Чому дала
 Їй доля два дзвінки, як сталь, крила,
 Не давши простору? Чому розлуки

Такими тернями його любов
 Кривавили? До дівчини пустої,
 До матері – так само не святої,
 До Англії спустошених дібров?

О Англіє! Ненависна, як грати,
 Що розпинають біле світло дня!
 Де дружба і любов – пуста бридня.
 А важать тільки шилінги й карати!
 Яка страшна судьба, як пеня
 Від туги по тобі на чужині вмирати!
 (В. Мисик, 1967 р.)

Між оригінальними поетичними рядками Дж. Кітса і В. Мисика помітна взаємозв'язність подій, обумовлених логікою смислового розвитку.

В обох: у першій строфі – тематично підсилене бажання досягнути більшого та неможливість його виконати; у другій – розгорнуто тему любові, кохання; у завершальних рядках наявне переосмислення ціннісних життєвих орієнтирів.

Щодо перекладознавчого аналізу окремого образу, зупинімося на поетичних рядках Дж. Кітса: *When I behold, upon the night's starr'd face, / Huge cloudy symbols of a high romance: Коли дивлюсь, як знаки вогняні / У небі півночі встають жадано*, що своїм асоціативним шлейфом тягнуться до картини Ван Гога «Зоряна ніч». Ван Гог прагнув показати зоряну ніч як приклад сильної уяви, яка може створити дивовижнішу природу за ту, що сприймає око в реальному світі. Взоруємо на Ван Гога, тобто, мислячи як художник, В. Мисик реконструює первинний образ споглядання небесних тіл Дж. Кітса, дещо його модифікуючи. У переклад В. Мисик вводить відсутню в оригіналі, конкретизуючу лексему «в небі», тобто, в манері художника, пропонує читачеві викінчений пейзаж; застосовує для образів Дж. Кітса, так би мовити, «декоративну стилізацію», що привносить декоративний елемент пуантилістичної техніки до написання фонів у постімпресіонізмі [Див.: 2. – постімпресіонізм]. До цього спонукала ключова смислова зміна прототипного образу «face» (обличчя), що його в оригіналі поет акцентував, уживши у прикінцевій позиції. Творчо переосмисливши образ першотвору, В. Мисик вжив відповідник «знаки вогняні», що поряд з поетизмом «небо півночі» передає невагомість геометричного тіла у планетарному вимірі і зберігає метафоричність першотвору. Серед сучасних українських поетів таку гармонію планетарної масштабності і метафоричності словесного вираження цього образу знаходимо, зокрема, у вірші «Світляки» А. Содомори: *Заметілля зірок задимлені, / Серед макро- й мікросвітів, / Ми дивилися вниз, задивлені / В високе мовчання світил* [12, с. 38]. Цікаво, що на синтетично-продуктивному рівні віршування, А. Содомора також схиляється до «викінченого художнього полотна», як, наприклад, у рядках вірша «Забутих словам»: *Забутих слів віддалена Галактика, / Ймена речей, що віджили свій вік... / Десь на міжзоряному неба клаптику, / Де часу найповільніший потік* [12, с. 16]. Можливо, окрім поетичних особистостей, відповідь варто шукати у літературній традиції. Як висловився сам В. Мисик: «література твориться не однією особою, а працею цілих поколінь», а «великі поети концентрують у собі досягнення й попередників, і сучасників, перетоплюючи їх у тиглі власної творчості» [9, с. 106].

Також, перекладач В. Мисик прагне повноцільно відтворити семантичне поле оригінального дієслова «behold», що має значення «бачити, споглядати, помічати» [15, с. 97]. Зробити це на рівні того самого рядка перекладачеві вдається лише частково, у зв'язку з цим, він використовує трикомпонентний

синонімічний ряд: *спиняюсь, думаю, томлюся* у завершальних рядках аналізованого сонета та доповнює його відсутнім в оригіналі словосполученням *перед поглядом моїм*. Пор.: *then on the shore / Of the wide world I stand alone, and think / Till Love and Fame to nothingness do sink. :: Тоді спиняюсь, думаю, томлюся, / Аж поки перед поглядом моїм / Любов і Слава пропадуть, як дим*. Таке перекладацьке рішення дещо зрівноважує відповідність між лексико-образним складом і специфікою формальної організації вірша.

Штрихи декоративної стилізації перекладача спостерігаємо в останньому рядку вірша. Поетична кінцівка сонета *Till Love and Fame to nothingness do sink* складна для відтворення, найперше смисловим наповненням місткої лексеми *nothingness* та його акцентуацією синтаксичною інверсією. Щоб не послабити афористичність вислову, В. Мисик вдається до візуалізації образу: *Любов і Слава пропадуть, як дим*, при цьому збережено персоніфікацію Любов і Слава, і, що важливо, їх синтагматику; відтворено римунвання *моїм – дим*; витримано ритм.

Отже, силкуючись на багатосмисловий потенціал першотвору, можемо сказати, що В. Мисик вільно, проте не довільно, інтерпретує матеріал. Як перекладач, він видозмінює вирази, образи і синтаксис, коли цього вимагає текст перекладу. Хоча ці зміни мотивуються художнім баченням перекладача, належить відмітити, що вони не призводять до надлишкової перекладацької інтерпретації. Зважаючи на складність та неповторність індивідуального світобачення Дж. Кітса, «обрамленого» поетичною формою, своїм перекладом В. Мисик засвідчив адекватне розкодування складної за-текстуальної надбудови смислів. Читаючи поетичні рядки Дж. Кітса у перекладі В. Мисика важко сказати, чи це погляд перекладача на минуле, чи минуле, спроектоване ним на сучасне, символічним вираженням якої є образне багатство поезії Дж. Кітса, що викликає захоплення читачів.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Світоглядно-естетичну концепцію В. Мисика як інтерпретатора сонета Дж. Кітса «When I have fears that I may cease to be» визначаємо як художньо й психологічно умотивовану цілісність, яка забезпечує: (а) властивість вміщувати у перекладі структурну організованість першотвору, вміння представити завершеність у фрагменті; (б) незводимість образного до поняттєвого в аспекті образної природи художньої дійсності; (в) здатність привнести у літературу соціально-значуще і естетично вартісне за мірками доби українського модернізму. Останнє твердження мотивує перспективу дослідження, яку вбачаємо у ґрунтовнішому вивченні світоглядно-естетичної концепції В. Мисика у контексті української культури ХХ сторіччя, з урахуванням різноманітності та різномовності першотворів.

Список літератури:

1. Десята муза: [інтерв'ю з Борисом Теном вів А. Перепадя] // Кочур Г. Література та переклад: Дослідження. Рецензії. Літературні портрети. Інтерв'ю / Упоряд. А. Кочур, М. Кочур; передм. І. Дзюби, Р. Зорівчак. – К.: Смолоскип, 2008. – Т. 2. – С. 1058-1061.
2. Европейское искусство: энциклопедия, живопись, скульптура, графика. Т. 1, А – Й / отв. ред. Е. Федотова; Рос-сийская академия художеств, Научно-исслед. ин-т теории и истории изобразительных искусств. – Москва: Белый город, 2006. – 463 с.
3. Зорівчак Р. Тарас Шевченко як символ українства в англосовному світі (До 150-річчя з часу відходу у вічність) / Р. П. Зорівчак // Іноземна філологія. – 2011. – Вип. 123. – С. 154-162.
4. Каразин Ю. Филологический анализ поэтического текста / Ю. Каразин. – М.: Академический Проект; Екатеринбург: Деловая книга, 2004. – 432 с.
5. Кітс Дж. Поезії / Дж. Кітс; пер. з англ., вступ. ст. «Джон Кітс» 1795-1821 та прим. В. Мисика. – К.: Дніпро, 1968 – 152 с.

6. Коптілов В. Першотвір і переклад [Роздуми і спостереження] / В. Коптілов. – К.: Дніпро, 1972. – 214 с.
7. Коптілов В. Рецензія на рукопис «Вибраного» Джона Кітса в українських перекладах В. Мисика, Г. Носкіна, Г. Кочура і Д. Паламарчука [машинопис]. – Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України. – Ф. 998; оп. 1; од. зб. 17.
8. Майфет Г. Василь Мисик – перекладач Кітса [машинопис рецензії] / Г. Майфет. – Харківський літературний музей. – НДФ № 11281/23.
9. Мисик В. Зустрічі: статті, нариси / В. Мисик. – Х.: Прапор, 1982. – 133 с.
10. Мисик В. Планета: вибране / В. Мисик. – К.: Дніпро, 1977. – 423 с.
11. Радчук О. Відображення поетичного світобачення Роберта Бернза в українських перекладах: автореф. дис. ... канд. філол. наук / О. В. Радчук. – К.: Б.в., 2012. – 20 с.
12. Содомора А. Пригорща хвилин: образки, мініатюри, катрени, думки / А. Содомора. – Львів: Срібне слово, 2012. – 188 с.
13. Bloom H. Keats and the Embarrassments of Poetic Traditions / H. Bloom // From Sensibility to Romanticism. – Oxford: Oxford University Press, 1965. – P. 520-521.
14. Lodge D. Language of fiction / D. Lodge. – London – New York: Routledge, 2002. – 323 p.
15. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English. – Oxford University Press, 2005. – 1428 p.
16. Reiman D. Keats and the Humanistic Paradox: Mythological History in «Lamia» / D. Reiman // Studies in English Literature, 1500-1900. – Vol. 11. – № 4. – 1971. – P. 659-669.
17. Robinson D. The Translator's Turn / D. Robinson. – Baltimore – London: The John Hopkins University Press, 1991. – 317 p.
18. Stockwell P. Cognitive Poetics: An Introduction / P. Stockwell. – London and New York: Routledge, 2009. – 193 p.
19. The Norton Anthology of English Literature. – New York-London, 1986. – Vol. 2. – 2578 p.

Грыцив Н.Н.

Львовский национальный университет имени Ивана Франко

ВАСИЛИЙ МЫСЫК КАК ИНТЕРПРЕТАТОР СОТЕНА ДЖОНА КИТСА «WHEN I HAVE FEARS THAT I MAY CEASE TO BE»

Аннотация

Статья посвящена анализу сонета Дж. Китса «When I have fears that I may cease to be» в переводе В. Мысыка. Исследованы теоретические вопросы филологического анализа поэтического текста в пределах современного переводоведения. Предложен краткий обзор явления языковой эстетики с проекцией на анализ поэтической речи Дж. Китса с намерением определить переводческие методы для всестороннего отображения в переводе поэтических образов оригинала. Проведена условная линия между двумя творческими началами В. Мысыка – как переводчика данного сонета и поэта, который переосмыслил ценностные ориентиры этого произведения и впоследствии изложил их в собственном творчестве. Определено, что в конкретном случае мировоззренческая и эстетическая концепция В. Мысыка имеет текстоцентрический ориентир.

Ключевые слова: художественный перевод, функционально-эстетическая система, поэтическое мировоззрение автора, поэтическое творчество переводчика, мировоззренческая и эстетическая концепция переводчика, В. Мысык.

Hrytsiv N.M.

Ivan Franko National University of Lviv

VASYL MYSYK AS AN INTERPRETER OF JOHN KEATS'S SONNET «WHEN I HAVE FEARS THAT I MAY CEASE TO BE»

Summary

The paper is dedicated to the analysis of J. Keats's sonnet "When I Have Fears that I May Cease to Be" in the translation done by V. Mysyk. Theoretical issues on the philological analysis of poetic text are researched. Brief overview of the phenomenon of lingual aesthetics with the projection onto the poetic speech of J. Keats with further intention to study translator's methods applied for thorough representation of poetic imagery of the original in translation is offered. The demarcation line between the two creative approaches of V. Mysyk – as a translator of the sonnet and as a poet, who manifests his interpretation of the outspoken values and exploits them in his subsequent creative works is drawn. Within the context of this research, the ideological and aesthetic conception of V. Mysyk as a translator appeared to be text-oriented.

Keywords: literary translation, functional and aesthetic system, poetic worldview of the author, poetic creativity of a translator, worldview and aesthetic conception of a translator, V. Mysyk.